

Sygn. akt III PK 78/11

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Jerzy Kwaśniewski

w sprawie z powództwa J.K.

przeciwko:

1. Zakładowi Mechaniki Maszyn M. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w .
S.,

2. Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Spółce Akcyjnej w W.

o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 maja 2012 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Spółecznych w T.

z dnia 30 marca 2011 r., sygn. akt [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w T. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód J.K., w sprawie przeciwko Zakładowi Mechaniki Maszyn „M.” Sp. z o.o. w S. i Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń SA w W. o zadośćuczynienie, wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w T. z dnia 30 marca 2011 r. Zaskarżonym wyrokiem oddalono jego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 10 grudnia 2010 r., oddalającego powództwo.

Według ustaleń Sądu Rejonowego, zaakceptowanych przez Sąd Okręgowy, powód był zatrudniony w pozwanym Zakładzie jako operator wózka – ślusarz. Dnia 2 października 2007 r. jego zadaniem było tłoczenie metalowych podkładek na prasie śrubowej. Podczas pracy uległ wypadkowi polegającemu na tym, że w momencie, gdy włożył lewą rękę w przestrzeń między przetłoczoną już podkładką a uniesionym do góry stemplem prasy po to, by podkładkę tę wyjąć, stempel prasy wykonał ruch roboczy i zmiażdżył mu palce ręki. Prasę wyposażono w sterowanie dwuręczne angażujące jednocześnie obie ręce podczas każdego wprowadzania w ruch stempla tłoczącego po to, aby unikać wypadków. Prasa, na której pracował powód została celowo przerobiona, miała bowiem zwarte styki elektryczne w lewym przycisku sterującym w taki sposób, że pracowała po naciśnięciu tylko jednego, prawego przycisku. Nie ustalono, kto to zrobił. Podstawowym obowiązkiem każdego pracownika obsługującego prasę było podczas przygotowania jej do uruchomienia dokładne sprawdzenie poprawności działania sterowania dwuręcznego w sposób określony w instrukcji bhp umieszczonej na tej maszynie.

Wypadek ten został uznany za wypadek przy pracy. Powód w jego wyniku doznał ran miażdżonych i szarpanych ręki lewej z uszkodzeniem ścięgien mięśni zginaczy palców, złamania otwartego palca II i amputacji palca III i IV. Orzeczeniem z dnia 26 maja 2008 r. został uznany za częściowo niezdolnego do pracy, ustalono 30 % uszczerbek na zdrowiu. Powodowi wypłacono jednorazowe odszkodowanie w kwocie 17.500 zł, a pozwany pracodawca wypłacił mu kwotę 4.000 zł. Obecnie powód korzysta z renty wypadkowej.

Sąd Okręgowy oddalił apelację powoda, stawiającą zarzuty naruszenia art. 435 § 1 k.c., art. 207 § 1 i 2 oraz art. 215 pkt 1 k.p. Uzasadniając wyrok Sąd ten

wskazał na definicję wypadku przy pracy według art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322 ze zm.) i stwierdził, że nie podziela stanowiska Sądu Rejonowego, iż przedmiotowe zdarzenie było wypadkiem przy pracy. Zdaniem Sądu Okręgowego w tym zdarzeniu trudno jest bowiem dopatrzeć się przyczyny zewnętrznej. Powód był odpowiednio przeszkolony, przed przystąpieniem do pracy sprawdził działanie maszyny i stwierdził nieprawidłowość polegającą na możliwości jej uruchomienia przy pomocy tylko jednego przycisku i z naruszeniem obowiązku zawiadomienia o tym przełożonego rozpoczął wykonywanie pracy. Nie wiadomo, kto naruszył prawidłową konstrukcję maszyny, przez co stało się możliwe obsługiwanie jej jedną ręką. Według Sądu Okręgowego nie doszło do naruszenia prawa przez Sąd Rejonowy, co w szczególności dotyczy art. 435 § 1 k.c. i art. 207 § 1 i 2 oraz art. 215 § 1 k.p. Wprawdzie zgodnie z art. 207 k.p. pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy, ale może się z tego obowiązku wywiązać tylko wtedy, gdy wie o istniejącym zagrożeniu, a powód nie powiadomił go o nieprawidłowym działaniu maszyny. Trudno zatem czynić pozwanej zarzut, że jest winna zaistniałego zdarzenia. Przepis art. 215 pkt 1 k.p. stanowi, że maszyny i inne urządzenia techniczne powinny być tak skonstruowane, aby zapewniały bezpieczne i higieniczne warunki pracy. Podniesiony w apelacji zarzut naruszenia tego przepisu jest bezpodstawny, gdyż prasa hydrauliczna, przy której krytycznego dnia pracował powód, była wyposażona w urządzenia, które dawały gwarancje bezpiecznej i higienicznej pracy. Należało jedynie stosować się do zasad bhp, które były wywieszane przy stanowisku pracy powoda.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił niewłaściwe zastosowanie art. 435 § 1 k.c. w związku z art. 207 § 1 i 2 oraz art. 215 pkt 1 k.p. przez przyjęcie, że zdarzenie powodujące wypadek powstało z jego wyłącznej winy. Zarzucono także naruszenie art. 382 w związku z art. 233 § 1 k.p.c. polegające na zmianie przez Sąd Okręgowy zasady odpowiedzialności za szkodę na podstawie ryzyka z art. 435 k.c. na odpowiedzialność na podstawie winy z art. 415 k.c., mimo że ten Sąd nie prowadził żadnego postępowania dowodowego. Podniesiono również w skardze, że Sąd błędnie przyjął istnienie wyłącznej winy powoda jako przesłanki

egzoneracyjnej pozwanego w odniesieniu do odpowiedzialności z art. 435 § 1 k.c. Zdaniem skarżącego ruch maszyny był koniecznym warunkiem powstania szkody, a zatem jego zawinione zachowanie stanowiło tylko przyczynienie się do tego skutku.

Pozwany wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest uzasadniona. Pozwany będący zakładem wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody, ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności (art. 435 § 1 k.c.). Sądy obu instancji przyjęły, że szkoda nastąpiła wyłącznie z winy powoda, co zostało przez niego skutecznie zakwestionowane w skardze kasacyjnej.

W ustalonym stanie faktycznym wina powoda jest znaczna, gdyż świadomie podjął pracę przy niesprawnej maszynie, zamiast zawiadomić przełożonych o tej niesprawności. Nie było to jednakże wyłączną przyczyną wypadku, gdyż pracodawca wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 215 k.p. nie zapewnił, aby maszyna użyta przez powoda zapewniała bezpieczne i higieniczne warunki pracy. Nie można zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, że pozwany nie ponosi odpowiedzialności za stan maszyny, bo powód nie zawiadomił go o jej wadliwym działaniu. Pozwany ponosi bowiem odpowiedzialność na zasadzie ryzyka, a to twierdzenie Sądu Okręgowego sugeruje, że w istocie przyjął on jego odpowiedzialność na zasadzie winy za zaniechanie doprowadzenia maszyny do stanu właściwego. Tymczasem do odpowiedzialności na zasadzie ryzyka z art. 435 § 1 k.c. nie jest nawet wymagana jakakolwiek nieprawidłowość działania podmiotu zobowiązanego, a wystarczającą przesłanką jego odpowiedzialności jest wyrządzenie szkody przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu. W przypadku winy poszkodowanego podmiot zobowiązany jest wolny od odpowiedzialności tylko wtedy, gdy wina jest wyłączną przyczyną szkody; w pozostałych przypadkach może być podstawą zmniejszenia odszkodowania na podstawie art. 362 k.c. Według tego przepisu, jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody,

obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. O wyłącznej przyczynie wypadku leżącej po stronie powoda można by mówić wtedy, gdyby to on sam uszkodził maszynę i później uległ przy niej wypadkowi. Taka sytuacja nie występuje jednak w sprawie, gdyż zachodził zbieg przyczyn wypadku.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.

/tp/